

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ

Inkább magunk dolgáról

Az író, ha magyar, már zsigerből is vissza-visszatér ahhoz, amit klasszikusa úgy fogalmazott, „mi dolgunk a világon? küzdeni”, váll mellett váll; jómagam már besötétkéültem az efféle felszólítások hívságosságába, nem untatok vele senkit. Jól van, fiúk e korszakban!, hadd lám, mire megyünk külön. (Variációk: „ne segíts, isten, csak csodálkozz”, amikor elengedjük a lengő trapézt a kifeszítetlen háló fölött, tudván tudva, hogy nem jön szembe a másik tornaszer, amit elkaphatunk, átmeneti életet s némi füstszagú sikert aratva.) Hadd lám tehát, mire megyünk külön abban a világban, melyben az írók arról rendeznek nemzetközi konferenciákat, hogy hát ők azért még képesek megjósolni katasztrófákat, figyelmeztetni, de a kutya sem hajlik a szavukra, s ez milyen *humoros*. Mert ugyebár a bolygó időjárása, melyen és melyben élünk adatott, felbillenőben van, a légkör... hogy is mondjam?... kezd kiakadni a sarkából (nosza, elő a *Gaia-elméletet*, nehogy a végén még csinálni kelljen valamit). Soha amerikai elnökkel, mint a szaxofonos szexuálhérosz Bill Clintonnal nem értettem annyira egyet, mint amikor azt mondta, azért már ne képzeljük istennek magunkat, híret véve, hogy egy orvos embert akar klónozni, s a feladatra kórházat rendez be. Belegondoltam: miért adhatják e célra a pénzüket azok, akiknek van? Íme néhány változat: gyógyíthatatlanul beteg a gyerek, de még vissza sem adta lelkét teremtőjének, ott homokozik a hasonmása a kertben – már csak egy dadust kell felfogadni, hogy vigyázzon rá, amíg mi elrepülünk, mondjuk, Alabamába, a temetésre, s ott jól kisírván magunkat, hazatérve, ki szalad felénk a pázsiton? a kis halott! Az ügyben nyilatkozott Czeizel Endre is! Nagyon megnyugtatón. A nyomor előli csecsemőexportőr! Ahogy elnézem a kurd expanziót – nem azért mondom, de a kurdokról és különféle lehetséges expanziókról keletről nyugatra már 1989–90-ben szorongva írtam a Kortársban –, a nyomor előli csecsemő- és kisdedinvázió nem nyerte meg a merő liberalizmus Nyugat lelkét. Főrendőrök tartottak konferenciát az ügyben, Nápolyban, nem főápolónők, doktor úr...! Egyébként nem tetszettek észrevenni, feltűnően szaporodik a közügyekben *connerie*-kat nyilatkozó orvosok száma, lásd: Veér, Kökény, Czeizel, hogy csak ezt a jó öngólképes belső hármast említsem. Hogy mi az, hogy *connerie*, szerkesztő úr? Na jó, én lefordítom, de aztán haragudjanak csak önre a konzervatív újságíró hölgyek a Nemzettől! A szótárban az áll róla, hogy *bülyesség*, valójában azonban *faszságot* jelent, noha a p-vel kezdődő nemi szerv neve rejlik a francia eredetiben, ezek a franciák!, örökké csak a p-c jár az eszükben.

De hová ragadál? / Oh felhevülésnek / Gyors talyigája!

Klónozott ember jó felhasználása még a diktátorsokszorosítás. Egyszerűen nem lehet ellene sikeres merényletet elkövetni, egyrészt mert sose ő van ott, amerre a golyó megy, s abban a kocsiban, amelyik robban. De ha ő is az, mondjuk... Van másik! Darabjai még földet sem értek a robbanásból, már megint ő jön szembe integetve és mosolyogva. Mint itt nálunk 94 után. A legjobb az lesz, ha majd Kim Irszen fia (Kim Dzsongil?, vagy hogy a lóemésztménybe hívják?!) önmagát temeti, s vérkönnyeket hullatva megy a gyászkozsija mögött, a *Be' nagy ember voltam!* című gyászdalocskát hüppögve. Vessd össze: posztkommunista vezérek prekapitalista hatalomban. *Sőt, vagyok!*, néz körül s dalol a *néma tartományban* (Arany János!) büszkén, a lakosság ugyanis már régebben éhen halt, még a kilencvenes évek elején.

De klónoztathatja a gazdi a kedvenc japánpincsijét, eladdig, amíg ránk nem virrad a kies óra, s az eb klónoztatja magának a kedvenc gazdit – szellemi színvonal egykutya, az aktusnak semmi akadály, nem beszélve a másság tiszteletéről és a multikulturól, hát még ha szegfűpiros ebphalloszok fényeskednek hozzá!

Ennyi tán a nyájas olvasót is meggyőzte a klónozás halaszthatóságáról.

Térjünk hát vissza megnyugodva a magunk írói dolgához.

Illetve, jut eszembe valamelyik Napóleon-életrajz – egyetlen hatalmas vérengzés, mégis milyen üdítően operettszerű a huszadik századhoz képest –, melyben a szerző eltűnődik: hogy is éghetett le Moszkva (nem átvitt értelemben, mint a huszadik században!) 1812-ben? Fából volt! Na de ettől függetlenül. Hát csak úgy, hogy tüzet raktak itt is, ott is, tél volt, jó volt, ha égett a tűz, mit még oltani, ha átterjedt a házra, nem a mieink!, hadd égjén! Amíg végül égett már az egész város, elolthatatlanul, porig... Csak mint a világ a huszadik–huszonegyedik században? Mintha csak megszállói volnánk a Földnek, nem lakói, s volna hová úrfagyokon keresztül, iszonyú veszteségek árán visszavonulnunk, mint Napóleonnak! Semmi költői túlzás! Országnyi dzsungelek égnek, üszökig égésüknek csak a tenger szab ideig-óráig határt. Ég Hátsó-India s az Indonéz-szigetvilág egy része. A füstben hajók futnak egymásnak, városok fulladoznak. Nem látszik a feljövő nap. A szenzációra nyálacsorgató világsajtó hírt adott róla, de föl hagyott vele. Nincs mit kihozni belőle! Menekülő mezítlábas, fejénbatyu bennszülöttek!? Mister Whatnak, mondjuk Kansasban, a könyökén jönnek ki, 'sze már a premier plánban éhen haló, szemgödre vizében legyeket itató kiseddre sem rebben a szeme! Mit lehet kihozni neki egy erdőtűzből?! Hogy egy országnyi területen ég...? Az nem ábrázolható. Képzelőereje pedig: hogy mekkora is az a tűz!, nincsen. És így tovább: kétszáz mérfölddel terjed délnek évente a Szahara...! Az is az égés egy formája... Eszelős mohósággal és egykedvűséggel irtják a braziliai őserdőt. Idő kérdése, hogy a tengereken összezárjanak az olajfoltok s az európai iparzőnák fölött a kén- és szén-dioxid-foltok... Itthonról, s hogy ne átvitt értelemben veendő tűzzel kezdjük: tavaly leégett egy hatalmas erdőség Magyarországon északkeleten, anélkül, hogy a központi sajtó akár hírt adott volna róla – én is a vidékiből tudom, megírta futólag. Az jópofa, hogy csutkahegy ég Hódmezővásárhely mellett!, úgyhogy arról a minden elképzelhető mélységig lezüllött sajtó hírt adott, s aggasszon mindenkit, aki aggódni még tud, hogy a tűzoltóság képtelen eloltani egy nagyobb kukoricacsutka-hegyet. Lassan széthordja, az meg ég belülről, vidáman robban egyet-egyet, nem Etna vagy Popocatepetl vagy Pinatubo, csak afféle magyar tarka, viszont a világon egyedülálló! Csutkavulkán! Magyarban a nagy és átvitt értelmű égés, a Duna! Már elégett mentében néhány állatfaj és fajtája! Most ég el jövőtétlenül néhány nemzedék ivóvíze, egyszersmind Európa legnagyobb édesvíztartaléka! Ég a Kunság! Az 53-as út mentén homokviharok vannak, a tévé hírt adott róla, a kormány a dudáját se mozgatta, nemhogy túlkölt volna, negyven-hatvanezer lakos lassú elvándorlása folyik teljes sajtórézsvétlenség közepette az ország középső, elsivatagosodó részéről. Ekkora országnál luxus! Akinek a földjét egyetlen óra alatt homokkal hordja meg a szél, az akkor sem vet oda – legfeljebb utolsó pillantást, mielőtt főbe lövi magát –, ha van is vetőmagtartaléka. De nincs... S ahogy Moszkva fölött 1812-ben, maholnap elolthatatlanul zárnak össze a világ fölött a tüzek, hiszen az égő vidékekről a lakosság feltartóztatatlanul menekül a nem égők felé, s akkor majd égnék azok is. Megvédehető persze! De azon az áron, hogy az invázióba belegéppuskázik a művelt, emberjogvédő országok polgára. Ezt pedig akkor nem teszi, ha tényleg az (a mondatnak van értelme, csak egy kicsit kéretik gondolkozni rajta). Akkor azonban könnyen arra ébred, hogy az augsburgi kertje alatt egyetlen éjszaka megjelenő kétezer menekülőből csak azért vert tanyát mindössze kétszáz, mert többen nem fértek el a kertben, de már ők is cihelődnek, hiszen meddő fölig pusztították azt. A másság és az emberi jog védelmére az elhivatottnak akkor még mindig van egy kis ideje, egészen addig, amíg éhen nem hal maga is.

Tenni valamit hatékonyan tán még csak most lehetne, mondjuk 2012-ig (az évfordulók bővölete!)?

Vagyis vissza írói dolgokhoz!

Mert ahol a legközelebb a fenyegettség, ott már jön is a segítség! Ezúttal – s nekem – Bakács Tibor Settenkedő hozza. Ennek a névnek mindig is örvendeztem. Ha már egyszer a *hadd lássuk, mire megyünk külön!* ideje jött el, nincs annál behatóbban örömteli és biztatóbban megnyugtató, mint egy ilyen név. Ez a Settenkedő, ez tényleg őberfasza! Mivel az ember nem a nevével születik, mint például a nemével, akár kapta ezt a mi derék Tiborunk, akár maga szedte föl valahonnan, mint jó szemű guberáns a hosszabb áztatás után még visszaváltható sörösüveget a szemétdombról, mindenképpen briliáns volt e tett! Mert van-e valamicske valószínűsége annak, hogy életemben elolvassak akár egy mondatot is Bakács Tibortól?, míg e név Settenkedővel kiegészítve megannyiszor hívta már föl magára

naiv és lelkes figyelmemet. S az évek meghozták gyümölcsüket: elolvastam egy cikket BTS-től! Az efféle remek és irigylésre méltón éleselméjűségre valló neveknek az a boldogító előnyük, hogy felhívják magukra a figyelmet. Ugyanez baljós hátrányuk is!

Azt írja szerzőm a 97. december 12-i ÉS-ben, hogy ő csak azért ír, hogy *megakadályozzon* valakit (mindegy, hogy kicsodát, az én okfejtésem szemszögéből) abban, hogy filmet csináljon az adófizetők pénzén, s ezzel, pénz megmaradván, hozzásegítsen másvalakit, hogy filmet forgasson ugyanazoknak az adófizetőknek a pénzén! Na, ez tölt el engem a legtisztább örömmel. Mint a pergetett méz!, úgy jön ez nekem. Mű még nincs, még egy kocka sem fordult le abból a moziból, de már máglyára vele! Így kell azt! Minek bajlódni könyvégetéssel!... ööö... filmégetéssel! Mennyivel olcsóbb a könyv-film-szándék-égetés! Jut eszünkbe a szamovárját összetörő Iván, akit elütött volt a vonat, mire föl a szamovár pöfögését hallva e szavakat szólta: ezt addig kell agyonverni, amíg kicsi! Úgy van! Helyes! Már a szándékot is! Máglyára vele!

Hát még ha megnézzük a címet: *Sacra Corona Regni Hungarie!* Ilyen egy cím! De igazán! Hát ilyet! Szerzőnk is effélét érez, hiszen a cím után közli a cím fordítását is: „*Nem viccelek, ez a címe!*” (... Most mi a baj már megint, szerkesztő úr! Hogy ez nem a cím fordítása, hanem BTK véleménye, s hogy nem BTK, hanem BTS, elnézést!, elnézést!) De igaza van a szerzőnek, tényleg!, hiszen ha valaki a Szent Koronáról forgat filmet, mely ugyebár századokon át uralkodott Magyarországon, akkor „azt a hazug és manipulált magyarságtudatot támogatja, mely politikai pártok és hagyományok alapján fogalmazza meg Magyarországot”. Azért titáni emez éleslátás, szerkesztő úr, nem? Küklopszi!... Nem azért, mert egy szemük van, szegényeknek, ne tessék kiforgatni a szavaimat, hanem... hát először is, három a küklopsz, mint a kislány, s a három küklopsznak három szeme van (most ugye csend lett!), s e három a dörgést, a villámlást és a mennykőcsapást személyesíti meg. Még csak annyit kell tudni róluk, hogy barlangban laktak, juhokat tartottak. Embert is ettek.

Ezt a *Sacra Coronát* – Settenkedő nem viccel, ez a címe!, hát ne forduljon le az ember a székről a röhögéstől! –, a *Regni Hungariae*-t Nemeskürty István írta, aki mintha értene mind a történelemhez, mind a filmhez. Én mégis boldogan idézném BTK-t, izé, BTS-t, aki így ír cikke alkonyultán: „egyre nehezebb megértenem, miért hagytuk a rendszerváltást így elcsalni. S most inkább saját generációmra gondolok. Sajnos, valami hiba volt bennünk, olyan, ami megakadályozta, hogy harcolni tudjunk a liberális és polgári Magyarorszáért.” Settenkedő fájalmát megértem, vigaszunkra talán az szolgálhat, hogy rajtunk kívül még vagy kilencmillióan lakják e hont, s nekik is változott a rendszer. No mármost, ha őket elküldjük, még hírbe keveredünk!

Végső vigasz e búra – *olyan, amilyen* földérite né szerzőnkét –, Endlösung!, nekem sincs. Nem tudom, hány éves Settenkedő és generációja! Nem tudom, mit lehetne még jobban tenni, mint hogy hatalomban tudjuk a nagyszerű kisebbik, liberális-polgári értékeket képviselő koalíciós pártot, s ha derék 65 fölötti nyugdíjasaink, akik naponta ingyen körbevilamosozhatják a várost, ami gyomorsüllyedés útján csillapítja az éhséget, beszavazzák, akkor nevezett párt hatalmon is marad! Mi nem stimmel itt? Mert ha ez az ország a Szent Korona országa volt, akkor hol van itt a hamis tudat? Hogy prekonceptió? Illetve koncepció pre! Valami ellen, ami még csak nem is létezik! Haladás ez ahhoz képest, hogy Sztálin egy létező Eizensteint tesz hidegre! Nem csupán egy virtuális filmet. De akkor félre bú!, drága BTS! Nincs új a nap alatt! Ezt úgy hívták volt, hogy sztálinizmus! És hitlerizmus! És úgy is emlegették, hogy az alexandriai könyvtár égése! ha nincs benne a Koránban, akkor máglyára vele, ha benne van, akkor minek a?!

Nagy meglepéssel és örömmel, demokráciánk további mélyülésébe és szélesedésébe vetett töretlen hittel hajtottam be az újságot! Illetve előbb még megnéztem, ki szerkeszti a műbírálatot, s kitörő lelkesedésemre Bakács Tibor Settenkedő nevét pillantottam meg, s amikor a vezérkeretes fölött Kovács Zoltán nevére esett a tekintetem, újfent lapoztam, s megállapítottam, hogy igen, még mindig ő főszerkeszti a lapot. Tiszta helyzet, olyan áttekinthető, mint svájci havasi legelőn, napsütésben a lila tehén... Minden táblában egy jó pohár tej van! Lila!

Az idő meg csak múlik! Három hete, hogy papírra vettem a fentieket, s újraolvasva a kétségbeesés és a guta vegyesen környékez! A franckarikába!, mit módolgotom, szálazgotom, finomkodgotom (jó szó, szerkesztő úr?) azt, hogy a liberális, polgári hon élharcosai ókori perzsa

satrapákon tesznek túl intoleranciában! Hogy a másság tiszteletének nehézsúlyú világbajnokai immár nem csupán az ilyen-olyan *másféle* teljesítmény létjogát vitatják, vagy hallgatják el a művet magát, hanem a megvalósítás szándékát is elfojtanák csírájában...! S ehhez Settenkedő néhány fonnyadt sorát használom fel...! Hadd kérek bocsánatot Bakács Tibor Settenkedőtől! Minden kornak megvoltak a maga intoleránsai, a történelem sajnos nem jegyezte fel a nevüket. Fájdalom! Miért töröm magam akkor én, még a végén kiröhögnek: ni csak, ez történelemnek képzeli magát! Elnézést, kedves BTS, elnézést! Az én anyám... (nem hordott bubifrizurát!)

Inkább magunk írói dolgával foglalkozni azonban korántsem olyan egyszerű! Szegény Bill Clinton (szaxofonos és szexuálhérosz – kérném ezt a helytelen-írást meghagyni! Vagy így helyes? Jééé! Hogy mit meg nem tud az ember. Vagy tudta, de maga sem hitte...?), szegény amerikai elnök lerágott csont lesz, mire ez a cikk megjelenik...! De nem, de nem...!, kedves konzervatív újságíró hölgyek! Az eszembe sem jutott! Még hogy szegény Bill lerágott csontja! Távol álljon tőlem! Azt, hogy állni, igazán nem úgy értem, tisztelt hölgyeim! És tényleg távol áll, egy egész Atlanti-óceán választ el tőle! A Kortárs méltóságteljes irodalmi orgánum... Ezt a szót most tessék csak úgy érteni, ahogyan mondtam... azért írok belé... kénsavba mártott pennával!, ami már csak a sav és az önkímélet – önbeee...? – miatt sem lehet más, mint a penna!

Na! Tessék már írni hagyni az embert! Bizony, lerágott csont lesz szegény Bill csontja, mire ez a cikk megjelenik, mégsem lehet kihagyni! Le kell ütni, mint a taxiórát! Hiszen ha az nem is valószínű, hogy az ügyből következőleg már vívjuk a harmadik világháborút, azért nem akármilyen hatás, amit ez a három szakadt bánymarém a klassz és távol álló (egy egész óceán választ el tőle!) liberális Bill, szakszofonos és szekszuálhérosz – Csíkszeredát sem x-szel írnak, szerkesztő úr, a tyúkszarról már nem is beszélve!, vagy írnak x-szel azokat is, mint Szexárdot! – révén és vámján a világtörténelemre gyakorol! De ezt már megírták keresztül-kasul!

Én *mást* nem értek az esetből!

Jelesül azt, hogy van egy fölöttébb csinos férfi. Okos, sikeres, nem is szegény. Bár ha így megy tovább! Világhírű! Irdatlan hatalom van a kezében! Olyan nincs, hogy ez a férfi, akinek a kegyeiért Julia Robertsek állnának kígyózó sort, reszkető bugyikorccal, erre a három rémmese-hősnőre hajtson! Hiszen minden értelmesebb Salamon király azt mondaná, ha elébe terjesztenék a hölgyek corpus delictijét, és Beffaló Bill fennálló ügyét... (tőlem távol áll, mint említém) ... szóval, a helyzet állandékát!... Így megáll, szerkesztő úr?... A mondat, persze, mi más?! Salamon király tehát azt mondaná: hülygeim (nem sajtóhiba!), járuljanak oázisunk egyetlen zavaros vizű tavacskájához, s nézzék meg magukat a tükrében! Még hogy a mi Be-Faló Billünk nyerítve üldözte kegyedéket a Fehér Ház és más középületek avagy Washington városa phallikus szimbólumának teres lépcsein...! Nem jön, hogy higgyük! ahogy az erdélyi magyar mondja, románból fordítva.

Ha világháború nem is lesz, hölgyeim, a kegyedék, úgy látszik, ellenállhatatlan bájainak köszönhetően – mi önköz képest egy Mme Pompadour (bár neki esze volt, nem csak lófoga, élemedett kora és sötét középkorokat tovább homályosító butasága az ő szemében), Mme Du Barry, bár neki is vágott ész – csak az!, kikérek minden gyanúsítgatást! csak az! – volt a füle mögött... Önök, tisztelt hölgyeim, csakis önmagukhoz mérhető! Önök az emberiség jelen ezredfordulójának senkivel össze nem hasonlítható termékei! Beszélő szerszámok – tudom, hogy foglalt, Arisztotelész nevezte így a rabszolgát –, semmit sem értenek az egészből, csak a korpát, amit behúznak, ha esetleg sikerül megrengetni a világrendet a corpusukkal, csődbe taszítani néhány gazdaságot, polgárok tömegét hajszolva öngyilkosságba, jobbik esetben: juttatni koldusbotra! Értik is kegyedék azt az önfeledt cinizmust, ami lokális háborúban elhamvadó nőtársakban füstölög majd el. Ha mondhatunk valamit, ami talán fáj, fejezné be Salamon király a (tőlem távol) állandék összefoglalását, ami talán átmegy a fejüknek a szemük mögött elhelyezkedő üregén: a lokális háborúban elhamvadó lányok és asszonyok mind szebbek és vonzóbbak lesznek, mint magácskáék. Nem kunszt!

Igazából tehát nem nagyon tudok (és akarok!) védekezni, ha majd azzal vádolnak, hogy 'sze te is lehúztál szegény Billről, meg arról, ami távol áll tőled! egy rend bőrt! Hiszen írói öröme már csak az efféle játszadozásokban tellik az embernek. A máséval...! Naná, ha a játszóteret ugyanő a csalánosban jelölte ki. Egyszersmind arra is rá lehet világítani a Bill lámpácskájával (vesd össze: Iljics lámpácskája), miként fordul el a fél emberiség a politikától és annak részben vagy egészben (tőlem távol) fenn álló

képviselőitől... Ugyan kik és mennyien gondolják – amúgy olvashatják a lángphallosként világitó magyar sajtóban, de b...nak olvasni!, ki tud 96 forintot adni egy ÉS-ért, még ha 69 volna, emlékeztetve a snájdig amerikai elnök által elfoglalt pozícióra, nyilván azért, hogy ne kelljen látnia a szabad idejükben Jancsikra és Juliskákra vadászó partnereit –, na még egyszer: ugyan kik és mennyien gondolták, hogy nem a nevezett három hölgy mozgatja a mozgathatót az elnökön, hanem nem kevésbé kemény lobbik? A háttérből! Jó is, hogy nem tudják! Mert ott már elég direktbe megy emberéltre a zsuga.

Vagy némi penetráns intoleranciára! Amikor immár nem csupán a munka, az esetleges pozitív teljesítmény (nincs rá garancia!, de fordítva sincs) lehetőségét kell megszüntetni – „olyan nemzeteknek nem lehet biztató jövője, amelynek origójában egy hamis tudat áll”, mint írja Bakács Settenkedő, és én igazán csak örvendezni tudok azon, hogy vannak itt olyanok, akik ezt tudják, mármint hogy mi a hamis és mi a nem hamis tudat, s hogy a jövő az nem sok jóval biztat, ha nem engedelmessé válnak nekem, a titok settenkedő tudójának. Meleg szeretettel és ki-kitörő lelkesedéssel várjuk, miben is fog állni (tőlünk távol!) az a nem biztató jövő! Az ember kíváncsi! Érthető, nem?

Hogyan, szerkesztő úr? Nincs befejezve a fenti mondat? Jééé!, tényleg! Na szóval: amikor már nem csupán a teljesítmény lehetőségét kell elvenni, hanem az emberi életet is! Legjobb indián a halott indián!, mondták volt Clinton elnök ősei Hope városában!, mint ezt Bush elnökkel kapcsolatban is említettük réges-rég. S lám, beérett a gyümölcs! Sőt, túlrejt! Az indiánfejek legendás skalpolásának vagyunk kortársai. Csak nem indiánt skalpolnak, s nem fejet. Viszont megszámlálhatatlan bőrt lehet lehúzni róla, nem úgy, mint egy csóró indiánfejről! Világháború csak nem lesz belőle! Legfeljebb egypár százezer emberhalál.

Magunk írói dolgára visszatérve, valami kis biztatót, már azon kívül, hogy hajrá!, amit aztán tüstént (üstöllést!) lekasabolunk, elégetünk, s porait szétszórjuk a böjti szélben! A szabadpiac jégtáblájára kitett könyvkiadás mintha túlélte volna az antalli tettet, s mintha-mintha tápászkodna! Ez így egészen addig igaz, amíg csak azt vesszük, hogy több könyv – illetve cím – jelenik meg manapság Magyarországon, mint régen, s vásárló is akad még, minden vészbagolyság ellenére. Hát ennyi! Kedvünk volna idézni a kiváló Osztovits Ágnes, aki elosztatja örömminket maga is, mondván: sok cím ki sem kerül a boltokba, ami kikerül, arról az érdeklődő nem szerez tudomást (nincs honnan!), s végleg nincs honnan értesülnie róla, hogy mi belőle a nemes és mi a nemtelen. Hogy magyar író lássa saját könyvét boltokban, ahhoz lobbibalgatagnak kell lennie, s akkor is mi van...? Jómagam sosem láttam könyvkereskedésben a *Bűnös vadász* című regényemet (megjelent 1994-ben) – nyugi, szerkesztő úr, nem reklámot csapok, 'sze nincs minnek, s élek a gyanúperrel, hogy a *Holló úr* (1997) című könyvem sem látom, ha nem Kolozsváron adják ki. Ott kapható.

Ez azonban csak tünete egy sokkal maróbb kórnak, tisztelt Osztovits Ágnes! A nagyobb példányszám, a számottevő (vagy csak divatos) művek körül kiforró érdeklődés (vagy elnyálcattogó lihegés!) értelmiségi-polgár közhangulatot formált. Vegyünk csak néhány haloványka fércművet, hogy milyen fontos is volt markot melengetni e makk ászok tüzénél! Vagy ne vegyünk?, szerkesztő úr! Na jól, bár akikre úgy hirtelenjében gondoltam, azok jobban már úgysem acsaroghatnának a lapra és rám! Pénzük sincs, amivel úgysem támogatnák a lapot. A Kortársat támogatja majd a nagyszerű Széles Gábor úr, a magyar ipar zászlóshajó-kapitánya, az admirális admiralis!... Ha pedig a kollektív élmény nem sugaraz be minket Hrabalból, Márquezből vagy, lazítva, egyszersmind tágítva a virtuális kört: Mika Waltariból, akkor marad nekünk a televízió mint kollektív tudatformálonc, s hamarosan nem részleges, mint emlékszünk rá!, hanem össznépi gyűjtést szervezünk Isaurának, hogy legyen mivel kiváltania magát a rabszolgaságból. Erre megyünk! Minek nekünk kollektív művészi élmény, Burundiban sincs, nyilatkozhatta volna Bokros Lajos, globális pénz ügyes világbankár és antikommunista-szabad-maoista-finánc-láboligarcha-naprendszerpolgár. És Orlando Miska-kancsó! Ő is!

Senki sem vádolhat meg, hogy másnak verem itt a tamtamot, igaz, magamnak sem, pedig istenuccse rám férne, nagyon el lehetek ragadtatva, ha most mégis megteszem. Mikor van elragadtatva az ember? Ha mástól hallja, hiánytalan megfogalmazásban, sőt bővített kiadásban saját régi mániáját. Dobrovits Mihállyal (Mancs, 98. január 15.) együtt fogok végighajtani a Stefánián! Lehet, hogy még abban is igaza van, hogy *másfél évszázada* nem vesszük észre, miféle tűzzel játszunk... illetve mindegy! Hiszen ilyeneket vet papírra: „Az a terrorhullám és népvándorlás, amely a Tompa–Horgas–

Vlagyivosztok–Miami (nagyon finoman és belegondolva jelöli meg Dobrovits a pontokat, nem csak úgy átabotában) vonaltól délre immáron krónikus zavarokat látszik okozni a világ vérkeringésében, annak a jele, hogy elveszett az önmaguk feletti kontroll (...) hogy az ipari társadalom által beindított népességmozgások öntörvényűekké váltak. Megszűnt az a civilizáció és kultúra, amely beindította őket.”

S mivel ezzel visszaértem a macska lángható farkához, amivel kezdtem, hamarosan boldog véget érek. Hiszen a világ egymásba érő, összezáró tüzei közt a legnagyobb és legveszélyesebb, épp az emberi tényező! Persze Dobrovits is figyelmeztet, és azt mondja, hogy most még nem késő! Ez az értelmiségi mániája az ősköd óta! Hogy *ő szölt!* De mindig késő! Csakhogy az már nem az én világégésem lesz, sajnálom, kedves Mihály úr, akit valahogy fiatalnak képzelek. Késő, a meccs elveszett, nincsen remény!

Vagy az a remény, hogy e két szót: *nincsen remény!*, Vörösmarty Mihály írta le így, s van ezért kissé más bukéja, számunkra, magyarok számára? S mégis itt vagyunk!, hiszen a *lasciate ogni speranza* olyan mediterránformán illatozik az ember fülének!

Vagy zárjam soraimat inkább a régi annamita közmondással (nem kamu, szerkesztő úr, tényleg létezik): *Amíg az embernek nem vágják le a fejét, nincs veszve semmi számára!*